

TER ONDERTEKENING

Aan de Minister voor Klimaat en Energie

Directoraat-generaal Klimaat
en Energie
Directie Strategie
Energiesysteem

Auteur

Datum

5 december 2022

Kenmerk

DGKE-DSE / 22569165

Bhm: 22572410

Kopie aan

Bijlage(n)

1

nota

Kamerbrief voortgang RES-proces

Parafenroute

[Redacted signature area]

Aanleiding

U informeert de Kamer, mede namens de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO), over de voortgang van de Regionale Energiestrategieën (RES'en). In de brief staat u met name stil bij de PBL monitor en het traject > 35 TWh van Greetje Bos. De brief staat op de agenda van het bestuurlijk overleg klimaat en energie op 15 december.

Advies

U kunt, indien akkoord, de voorgestelde Kamerbrief ondertekenen.

Kernpunten

De brief bevat de volgende belangrijke keuzes:

- Het besluit om de brief zo in te steken dat u aangeeft de democratisch vastgelegde ambities uit de RES 1.0 te willen realiseren en waar mogelijk het bod hoger dan 35 TWh willen verzilveren. Hier zit een spanning met enerzijds de netcongestie en anderzijds de hogere (Europese) doelstellingen. Het is van belang om met de medeoverheden, NP RES en netbeheerders afspraken te maken hoe we hier invulling aan geven.
- Het besluit om het landelijke doel uit het klimaatakkoord van 35 TWh opwek uit zon- en windenergie op land in 2030 niet formeel op te hogen.

Daarnaast doet u een aantal toezeggingen:

- De toezegging om, zoals voorgesteld door mevrouw Bos, te komen tot een meerjarige overheids campagne over de nut en noodzaak van de energietransitie en daarin ook aandacht te besteden aan de noodzaak van duurzame opwek op land.
- De toezegging om in 2023 geen plafond voor hernieuwbare elektriciteit in de SDE++ meer op te nemen en te verkennen hoe we op de langere termijn slimme, innovatieve en kosteneffectieve hernieuwbare elektriciteitsprojecten kunnen stimuleren om meer op het (bestaande) elektriciteitsnet te kunnen aansluiten.

Ontvangen BBR

Toelichting

- De brief is gebaseerd op de Monitor RES 2022 van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL), 'foto' van het proces van het Nationaal Programma (NP) RES en het adviesrapport van mevrouw Bos 'Bouwen aan de brug, terwijl we er overheen lopen'.
- Het rapport van mevrouw Bos gaat in op de vraag of het mogelijk en/of gewenst is het landelijke doel van 35 TWh hernieuwbaar op land voor 2030 formeel op te hogen in het licht van het gezamenlijke bod uit de RES 1.0 van 55 TWh, en aan welke randvoorwaarden moet worden voldaan om zoveel mogelijk boven het bod van 35 TWh te verzilveren.
- De PBL-analyse laat zien dat het doel van 35 TWh voor 2030 nog steeds binnen bereik is en dat de realisatie van pijplijnprojecten het afgelopen jaar sterk is doorgezet. Tegelijkertijd constateert het PBL dat regio's moeite hebben met het omzetten van ambitie in nieuwe pijplijnprojecten, waardoor het risico op stilstand ontstaat. Grosso modo liggen hier vier oorzaken aan ten grondslag: 1) netcongestie, 2) schaarste aan personeel en materialen, 3) de wisselingen van de wacht na de gemeenteraadsverkiezingen en 4) de impact van de uitspraken van de Raad van State n.a.v. het Nevele arrest en het Porthos-project.
- Om het proces niet onnodig te vertragen, ligt in het BO K&E het besluit voor om, op basis van het advies van mevrouw Bos, het doel van 35 TWh in 2030 voor duurzame opwek uit het Klimaatakkoord niet formeel op te hogen. De RES-biedingen van de regio's die samen optellen tot 55 TWh zijn de basis voor de uitvoering tot 2030. Dit leidt er indirect toe dat er waarschijnlijk meer dan 35 TWh gerealiseerd zal worden.
- Hoofdboodschap van de brief is dat het niet formeel ophogen van het nationale doel en de veranderende context waarbinnen de RES'en opereren niet betekenen dat we rustiger aan mogen gaan doen. We moeten blijven inzetten op creatieve oplossingen om meer dan 35 TWh mogelijk te maken zoals het expliciet meenemen van vraag, opslag en beschikbare netcapaciteit in het uitwerken van de zoekgebieden in de RES'en. EZK heeft daar ook een verantwoordelijkheid in, bijvoorbeeld als het gaat om een meerjarige overheids campagne over de nut en noodzaak van de energietransitie en lange termijn sturingsmechanismen om slimme projecten, kwaliteit en netneutraliteit te stimuleren. De opdrachtgevende partijen van NP RES kijken kritisch naar het tijdsplan en de opgave van 35 TWh. Omdat het PBL constateert dat het kwantitatieve doel van 2030 binnen bereik ligt zijn er vooralsnog geen redenen tot aanvullende maatregelen.
- U heeft in het najaar toegezegd de Kamer te informeren over de verkenning naar het kwaliteitsbudget. Uit de verkenning blijkt dat een financiële regeling wellicht kan helpen om kwaliteit toe te voegen aan energie(infrastructuur)projecten en in de gebieden, maar in de praktijk niet de bottleneck is. Verschillende voorbeelden laten zien dat er alternatieven zijn, zoals het opnemen van kwaliteitseisen in de vergunningverlening, een gebiedsfonds en/of het toezien op 50% lokaal eigendom.